

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 flieri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Presă — o profesiune sau o chemare?

— Idei dintr-o conferință ținută la Râmnicu-Sărat. —

Este o „jurnalistică“ o profesiune!

O miie de „profioniști“ îți vor răspunde că e aceasta, și numai aceasta, și că vor lua ce măsură se pot pentru a împedea pe neprofioniști de a se amesteca în „meșesugul“ lor, ori de a avea o acțiune asupra opiniei publice.

Data fiind marea înriurire a presei asupra vieții noastre întregi, o lămurire a lucrului poate fi, nu numai interesantă, dar și de folos.

O profesiune presupune aceste însușiri: cunoștința tehnice, gust, serviciu prompt, amabilitate cu clienții. Nu se cere mai mult dela un croitor ori dela un cizmar; ani de ucenicie, ori diplomă a școlii de meserii, cunoașterea slăbiciunilor publicului pe care-l servește, talent de a-i ascunde defectele fizice și de a-i scoate la iveală calitățile, exactitate — măcar relativă — în predarea produsului și purtări frumoase față de aceia cari-i intră în atelier. Ar fi absurd a-i preținde mai mult.

Aceste condiții le admit și „profioniștii“. Iși „știu meșesugul“, — fără a voi să-l definească, pentru aceleași motive pentru cari doamna Humbert nu voia să arate anume ce se cuprinde în vestita ei casă de fier, — au gustul ce trebuie pentru a compune ziarul, dacă nu frumos și practic, măcar plăcut; ei trimit la un anume ceas produsul industriei lor ziaristice și sînt atît de ambili cu clienții, încît îi știe gata să le sacrifice o bună parte din „convingerile“ lor.

Și, totuși, acei cari proclamă sau prezintă această concepție a ziarului n'au dreptate. N'o au deloc. Și eată dece.

Un meseriaș de monumente funebre va trebui să știe numai cum se sapă peatra după anume tipuri, propuse clientului, și pe cari „sculptorul“ le-a primit și el, nu l'ea creat; el va trebui să dea o lucrare „frumoasă“ și o lucrare în termen; el va trebui să ia figura care trebuie pentru ca persoana care a făcut comanda să fie mulțumită.

Eată însă un adevărat sculptor. N'are firmă reclamă și tarif. Îl caută cine are încredere în talentul său. Condiții nu primește. Concepția sa trebuie să o adopte. Dacă — precum a fost cazul statuii lui Balzac, refuzată de comitet, — persoanele cari s'au adresat la artist nu-i admit felul de a vedea, el păstrează opera pentru ochii săi și are, desigur, bucurie că n'a fost silit să se despartă de dînsa. Și deaceia mulți „meșteri“ de aceștia au murit de foamea pîinii, dar niciunul de setea succesului.

Dece deosebirea? Fiindcă, dincolo, o nevoie materială, sau convențională, cere a fi satisfăcută de o dibăcie profesională, fără intervenție de suflet, de o parte sau de alta.

În artă, însă, în caritate, în datoria socială, în datoria morală, e un suflet care vorbește unuia sau mai multor suflete. Atunci dispare profesiunea, și avem chemarea.

„Civilizația“ modernă, care e adesea o „descivilizare“ morală, fiindcă e o „depsi-hizare“ a ocupațiilor sociale, e adevărat, duce un război înverșunat chemărilor. Le desființează pe rînd. Doctorul mecanic și egoist, cu ceasornicul, tariful și rețeta tipică, n'are

nimic a face cu vechiul medic, călugărul care, ca în „Promessi sposi“ al lui Manzoni, se aruncă, fără interes și fără frică, înaintea grozavei „morți negre“, ciurma. Advocatul de azi, care vede, nu oameni, nu dureri, nu speranțe, nu datorii familiare sau sociale, nu pe tatăl în luptă cu fiul, pe frații ce se sfășie, pe soții ce se desfac, ci numai „cazuri“ judiciare pentru profesia lui, nu mai e un făcător de pace, un ajutător de dreptate... Preotul chiar, cu „teologia“ lui — de care n'avem nevoie cînd trebuie să vie la noi și cînd noi alergăm în durere la dînsul, — cu tariful lui, cu leafa lui, cu titlul lui, nu mai are nimic pentru suflete atunci cînd ele se deschid, se chinuesc înaintea puterilor celor mari ale lumii.

Profioniști!

Și eată că li-se adauge încă unul. Ce nu poate da presa, și ce nu dă, fără suflet, dar înriurind asupra miilor de miie de suflete, asupra umanității întregi! Părerii politice, părerii sociale, părerii literare și științifice, părerii morale... Tot ce e în sufletul tuturor oamenilor, cari în fiecare ramură, goniți de grozave nevoi de viață, nu mai pot cerceta singuri și n'au vremea, n'au seninătatea ce se cere pentru a judeca, a forma și a păstra o convingere. Ne apărăm de presă, și o primim, totuși, fără voe. Măcar prin ce știm și prin cum știm.

Și, așa fiind, de sufletul nostru fiind vorba, sîntem datorii a-i cere un suflet, hotărît, iubitor, plin de răspundere, pe care nu „profioniștii“ ni-l vor da.

(N. R.)

N. Iorga.

FOILETON.

„Din cele trecute vremi“.

Citind cartea d-nului Virgil Onițiu „Din cele trecute vremi“, mă văd cumva izbit de un dor irezistibil de a împărtăși și altora impresiile și judecata mea dreaptă asupra acestei opere mai nouă a luminatului director al liceului rom. din Brașov.

„E o carte bună“... auzim zicîndu-se în toate părțile. Aceasta e sentința unisonă a celor ce au citit-o. Atîta însă nu-i deajuns.

Datoria celor ce au citit-o este a îndemna să o citiască, și — pe ceice n'au citit-o.

La noi Români, din fire neîncercători cum sîntem, nimic nu prinde fără cuvenitele aprecieri, fără recomandări. Eată dece socot a nu fi de prisos să-mi spun și eu părerea, adresată nu către ceice au citit-o, ci către ceice încă n'au citit-o, că e o carte de mare însemnătate pentru toți Români cari își iubesc limba și neamul.

E, înainte de toate, o carte care ne lipsia. Autorul a făcut un bun serviciu culturii naționale. Nu-mi pot închipui că, în ce privește începuturile graiului și culturii românești, cineva să-și poată aduna și întregi cunoștințele trebuitoare pe o cale mai ne-

tedă, mai ușoară, decît citind cu luare aminte această carte cuadevărat folositoare, în care găsim adunate la un loc cele mai scumpe comori ce ne-au rămas dela înaintașii noștri din negura vremilor. Orcare Român bun și om de omenie, care simte lipsa de a se ști orienta cum s'au plămuit și pornit în vechime cele dintâi îndeletniciri ale scump graiului nostru românesc, și cum au pătruns cele dintâi raze de lumină, sfredelind bezna atîtor straturi ale vremilor de restrînte națională, să citiască „Din cele trecute vremi“, poteca cea mai scurtă care duce la țel, atît pentru ceice își fac educația sub povara programelor școlare, cit și pentru cărturarii, cari, în parte covârșitoare zoriți de grija zilei de mine, n'ajung să citiască mulțimea de cărți vechi și noi cari învederează începutul și desfășurarea culturii naționale. E, cum zic, o potecă nouă, pe care autorul a brazdat-o cu multă osîrdie și cu deplină înțelegere de a călăuzi și feri de rătăcire pe ceice pornește la drum intru căutarea locurilor unde zac ascunse moaștele sfinte pe cari toți deopotrivă trebuie să le venerăm. Prin această operă d-nul Onițiu a intervenit la vreme, oferind ajutor binevenit celor setoși de a cunoaște cele dintâi încondeieri ale simțirii și gîndului românesc. Rostul acesta neasămuit de bun trage mai mult la cumpănă decît strădania altor breslași-

intelectuali d'ai noștri cari au norocul de a li-se răsplăti munca mai din belșug.

Meritul cărții nu se mărginește, însă, numai la învederarea cu iscusință a primelor crepuscule culturale românești, ci valoarea acestei opere o constituie mai ales metoda nimerită, prin care autorul, ajutat de stilul său concis și limpede, cum nu-l găsești decît la rarii scriitori d'ai noștri, ușurează cititorului cuprinderea materialului valoros și absolut indispensabil pentru orcare Român cu carte.

În „Din cele trecute vremi“ găsim, explicate pe scurt, cele mai vechi documente ale graiului rom. din Dacia: „segnai“, „torna, torna, fratre“, „Vezeite, o tsazar“, „Domno et Domnae“ etc.

Găsim mai departe, scrise într'un stil sculptat, din care nimic nu poți lua nici adăoga, începuturile și cite alte zvircoliri cum și cele mai momentuoase alcătuițe culturale ale neamului nostru de pe vremea cînd a început a li-se lua și Românilor pinza de pe ochi, toate înmanunchiate și minunat arangeate în cartea „Din cele trecute vremi“. Cite alte cărți ar trebui citite pentru a avea echivalentul acestei opere?

Așa bunăoară despre „legea Pavliciană“ în legătură cu bogomilismul „propovăduit în mod conștient chiar și de preoții dreptcredincioși“ citim (la pag. 16) pe scurt cum pela mijlocul veacului al zecelea un călugăr din Bulgaria: Bogomil a

Vrăjitoriile.

Credința poporului nostru în vrăjitorii e mare. Credința aceasta deșartă, ar trebui stăpinită. De multeori o plătește omul scump, pânăce ajunge la convingerea, că în maestrul-vrăjitor, nu e nimic supraomenesc; omul acesta e lafel ca dinsul. E după chipul și și asemănarea lui Dumnezeu, cu deosebirea, că el nu prin muncă cinstită își câștigă pînea de toate zilele, ci prin blăstămăție și minciună. Ei, — dar atunci e tîrziu, pentru că a dat „gata pe negata“.

E rău că omul tot neînvațat moare, și mai rău că pățaniile lui mai mult învață decît dintr'altora. Apoi, natura nu-și vinde așa ușor secretele ca omul. Ea cere de multeori avutul, sau chiar viața, pentru ca să poți străbate în tainele ei.

Pentru motivarea și întărirea afirmărilor mele — din nenumăratele cazuri ce le știu, — las să urmeze singur unul.

Un om, care cu orice preț voia să devină bogat, aude că în satul vecin s'ar afla un vrăjitor iscusit. Aleargă la el, să-și dea de noroc și să-și descopere și altele...

Maestrul-vrăjitor, pelingă o taxă oarecare, a început a-și spune dintr'un păhar cu apă — omului său — multe și de toate. Îi spune că în fundul grădiniî lui este „un cazan“ cu bani, pe care dacă-l va scoate, va întrece pe toți ai satului. Lucrul ăsta, însă, fără ajutorul lui nu-l poate face la niciun caz, deoarece maestrul are legături cu toate duhurile și acestea numai lui îi vor ceda, fiind „cazanul“ în stăpînirea duhurilor. S'au tocmît ei și vrăjitorul a băgat în pungă o sumliță frumoasă de bani, pentru oste-neala ce va avea-o la săparea banilor. A și venit el la vr'o cîteva zile, ca să înceapă munca. Dupăce a înopțat binișor, a luat pe stăpînul casei și pe feciorul acestuia și au început a săpa. Observ însă, că înainte de a se prinde de lucru, le-a dat toate îndrumările delipsă. Mai ales a poruncit ca îndecursul săpatului orice vor vedea, n'au să grăiască o vorbă, pentru că duhurile atunci ascund comoara într'alt loc și toată truda lor va fi zadarnică.

Au săpat bieții oameni, ca la vreo doi metri afunzime. Vrăjitorul bolborisia mereu cuvinte fără rost, pecînd un cîne al vecinului lătra fără întrerupere pe zidul din apropiere. Vedeți, zise vrăjitorul, acest duh rău s'a prefăcut în cîne și nu ne dă pace. Pentru că

cs să-l alunge, vrăjitorul arunca cu pămînt, la ce cînele se înfură și mai tare. Nu știu cum, dar cu o mîna de pămînt umplu la întunec ochii unui săpător. Pe acesta l-a rupt frica și striga una. Așa s'a nimicit tot planul lor. Oamenii noștri nu mai voiau să sape; orce încurajare era zădarnică. Sare apoi vrăjitorul în groapă. Se mînie foc, simțind cum duhurile fug pe subt pămînt cu comoara.

Cum erau osteniți, au plecat toți trei să se culce... Dar mai trebuie să știm, că operațiunea asta, înainte de a se ivi zorile are să fie gata, pentru că altcum ar încurca-o oamenii săpători; nu cu vecinii, ci mai mult cu duhurile rele, cari la cîntatul coșilor, după miezul nopții, dispar. Atunci nu mai poți sta cu ei de vorbă, ear comoara se adîncește în pămînt...

În ziua următoare a plecat maestrul, dar le făgăduise că va lucra el acasă pentru ca duhurile să renapoieze comoara, cînd apoi veni earăși. Dar amin, nu l-au mai văzut oamenii mei.

Tîrziu apoi au văzut, că au fost trași pe sfoară...

Și cite de felul acesta nu se întîmplă!

Prin credințele de felul și natura asta, nîcînd nu vom ajunge la ceva. E bine, deci, să rupem orice legături cu maestrul — vrăjitor, ca să-și învățăm să-și câștige și ei pînea în suduoaarea feții lor, nu prin blăstămăție și prin îmbătarea cu apă rece a oamenilor de bine... **Vlăduț.**

Societatea „Tinerimea Română“ din București.

La 1877 mai mulți tineri de iuimă din cursul superior al liceului Matei Basarab din Capitală, au format între ei o societate de lectură, cu scopul de a-și întruni și a discuta lucruri folositoare, potrivit vîrstei și pozițiunei lor. Societății i-au dat numele „Tinerimea Română“ ear inițiatorii ei, foarte entuziasmați, au căutat dînce-ince a o consolida mai mult și au început să făuriască planuri mărețe pentru viitor.

Maî tîrziu, tinerii elevi au devenit oameni și au ocupat diferite pozițiuni; n'au uitat însă societatea lor, și, de unde la început „Tinerimea Română“ fusese înființată mai mult în glumă, ea o luîndu-și avînt și devenind un factor important pentru dezvoltarea culturală a poporului.

Din această societate fac parte ca membri rînd pe rînd o mulțime de personalități marcante, ocupînd diferite pozițiuni importante în Stat, carî cu toții au lucrat pentru ca „Tinerimea Română“ să devie tot mai folositoare și să capete o tot mai mare strălucire.

Societatea „Tinerimea Română“ însă a avut

un noroc, pe vechiul ei președinte, d-l Nae Dumitrescu, actual subdirector al învățămîntului secundar din ministerul instrucțiunei, care cu o rîvnă, demnă de toată lauda, și o perseverență uimitoare, n'a încetat un singur moment de a fi streajă neadormită ca societatea să prospereze tot mai mult, să capete o tot mai mare strălucire și să devie tot mai mult folositoare.

Pentru a face însă o descriere amănunțită a activității „Tinerimei Române“, desigur că e prea restrîns cadrul unui articol de ziar. Și apoi, ar fi să vorbim de un lucru știut de toată lumea, dacă am insista prea mult asupra prodigioasei activități a „Tinerimei Române“

„Tinerimea Română“ însă suferia de o lacună; nu-și avea „bordeiul ei“, cum se zice pe limba românească, nu avea o casă proprie. Dar și această lacună a fost remediată. Insfîrșit, grație străduințelor laudabile ale comitetului societății, „Tinerimea Română“ nu va avea nîmăi un bordei al său, ci un foarte somptuos palat. Așa ne vestește „Voința Națională“, de unde publicăm aceste rînduri.

Palatul societății „Tinerimea Română“ va fi construit în apropierea bulevardului Elisabeta, pe un loc donat de primăria Capitalei, și între altele va avea o vastă și frumoasă sală de conferințe.

Lucrările acestui palat, ale cărui planuri au fost întocmite de talentatul arhitect d. Paul Smărandescu, vor începe încurînd, ear solemnitatea punerei petrii fundamentale va avea loc pe la începutul lunei Mai.

Cheltuiala ce va necesita cu construirea acestui palat va fi în parte acoperită de rezultatul unei loterii, organizată de soc. „Tinerimea Română“, tocmai în acest scop, și sîntem siguri că toți bunii Români și toți oamenii de bine, se vor grăbi să dea o mîna de ajutor întreprinderii.

Fest.

Prostul satului...

Într'un sat de pescari era un om timpit, hăbăuc (idiot). Vara satul e vizitat de lume multă, care vine să facă băi de mare. Pentru vizitatori prostul e o ființă interesantă. Neavînd ce face, lumea își face de lucru ceasuri întregi cu el.

Prostului îi place să se uite cu priviri timpite peste mare și lumea să caște gura la el. De vorbit vorbește bine, dar dă însă răspunsuri tot anapoda, pe dos, că așa e doar felul hăbăucilor.

Cel mai mare farmec îl are însă un joc, de care nu se obosesc niciodată vizitatorii. Unul îi dă doi bani: unul dă un leu (cît o coroană) și unul de aur mai mic.

Și prostul ia regulat cei doi bani în mîna, îi sucește, îi învîrtește, se uită la ei, pune insfîrșit banul de aur peste cel de argint, găsește că banul de aur e mult mai mic, și în urmă, bagă leul în buzunar rîzînd prosteste, ear banul de aur îl înapoiază proprietarului...

Lumea se înțelege face haz împărătesc. În unele din zile mai ales, cînd vin vizitatori noi, prostul poate să bage în buzunar pînă la zece douisprezece lei.

Intemeiat secta Bogomililor, plină de eresii din Persia, cari credeau că „lumea a avut dela început doi stăpîni, pe Dumnezeu (principiul binelui) și pe Dracul (principiul răului); în consecvență: cei doi stăpîni, își revindecă fiecare cîteo parte din ea“. Citînd despre această sectă bizară ce s'a lăfit deabinele și printre Români, mi-am adus aminte cum și prin părțile noastre Bufanii (Români emigrați din Oltenia) cred și astăzi, că la început cînd a făcut Dumnezeu moara, deși stetea gata și umbra, nu s'a pornit măcinișul decît numai dupăce Satana, celalalt „stăpîn al lumii“, i-a pus chichirezul... Nu-î și aceasta vr'o rămășiță de — bogomilism? Insfîrșit că „omul însuși este un product comun și al lui Dumnezeu și al Satanei“, despre această „morală bogomilică (?)“ face amintire și Maxim Gorki, arătînd într'o povestire cum scoînd odată pe dracul din om, acesta stetea cu gura căscată, nemișcat, și dînd la orce întrebare numai niște tonuri animale, astfel ca pentru a-și veni earăși în fire, cei de jur-împrejur l-au rugat pe Satana să reîntre earăși în om... Pe vremea cînd am citit această poveste a lui Maxim Gorki, sînt vr'o 10 ani d'atunci, firește, n'aveam ideie despre legenda cosmogonică a Bogomililor citată din „Cuvinte din bătrîni“ (Hașdeu) ș. a. m. d. Cîte lucruri nespuse de interesante se cuprind în „Din cele trecute vremi“.

Cit de plastic e prezentat aci „protopărintele gazetarilor români“, negustorul Neacșul Lupa, cu raportul său despre mișcările din Orient (1521): „cel mai vechi scris original românesc“; totastfel și „începuturile scrisului cu litere latine, cea mai veche tradiție despre originea noastră romană, credința străbună ca un adevărat istoric; decînd s'au început stăruințele pentru unitatea limbii noastre literare, cele mai vechi încercări de versificare românească“. Insfîrșit cît debine îi prinde cititorului aflînd în cartea d-nului Onițiu: Cine a fost boerul moldovean Nicolae Cîrnu Milescu, scos din leopișetul Moldovei al lui Ion Neculcea; cum acest boer învățat a ajuns pe vremuri dascălul lui Petru-cel-mare, împăratul Rusiei, fiind trimis în misiune la China etc. Totașa găsim încondeiate isprăvile banului lenăchiță Văcărescu, al cărui nume înadevăr „constitue o glorie pentru Țeara Românească“. Ear celdintăi protest literar la noi, scris în numele țaranilor împilași, subt titlul: „Cuvîntul unui țaran cătră boeri“ (1760—1775) pe vremea Fanarioșilor, cînd și „boerul român perduse din caracterul său eroic — național“, decî cu peste un veac înainte de „Noi vrem pămînt“ al lui Gh. Coșbuc. Pe autorul anonim al acestui celdintăi protest energic scris cu o profundă iubire și durere pentru țaranii împilași (pag. 144) d-nul Onițiu (după N. Iorga Ist. Lit. Rom.

București 1901 pag. 540) ni-l descopere cu numele: Vartolomei Măzăreanu, un călugăr dela mănăstirea Putna. „Cuvîntul“ lui Măzăreanu constituie un document, că dragostea de neam și de țeară nu s'a stîns cudesăvîrșire nici în vremile de întuneric ale trecutului românesc (pag. 153).

Și dacă dragostea de neam și limbă românească a putut licări și în vremile îngropate subt noianul vicisitudinilor din veacul trecut, care nu ne îngădue să știm nici anul nici locul unde zac osemintele inimosului călugăr Vart. Mazareanu, — „te cuprinde un sentiment de rușine pentru nepăsarea neamului... E un păcat strămoșesc acesta — zice de încheierea d-nul Virgil Onițiu în excelenta sa lucrare — îl regăsești la noi în toate vremurile trecute și prezente. Își schimbă numai fața după vremuri“.

Această osîndă îl ajunge, zic eu, pe orcare cărturar român pe care și acum în veacul lumii îl rabdă inima să nu citiască „Din cele trecute vremi“. Și ca osînda să nu ajungă pe mulți, propun d'acîc dela periferii, ca pretutindenî unde se întîlnesc ai noștri, să fie întreat orcare intelectual român: — ai citit „Din cele trecute vremi“... rămînînd rușinat pentru nepăsarea sa — celce se pretinde Român cu carte fără a ficitit această prețioasă operă românească.

Gheorghe Jianu.

Intr'o zi se deam la birt cu primarul. Adusei vorba despre prostul satului.

— Știi că e curios, zisei, că prostul dvoastră bagă totdeauna în buzunar leul, orî cît de tocit ar fi, înțeleg dă mai mult pe banul care e mai mare, deși, te-ai putea aștepta însă să-l ispitiască și strălucirea aurului.

Primarul se uită la mine cu niște ochi, par'că ași fi spus o mare prostie.

— D'apoi, dragul meu, răspunse el, prostul nostru ar trebui să fie mai prost ca oaea, dacă ar face odată așa ceva, — n'ar mai vedea un ban dela vizitator!...

(Min. Lit. il.)

Darius.

IGIENĂ.

Despre fumat.

Vineri la orele 2 d. a., Academia a ținut o ședință publică, în care d-nul profesor Dr. Marinescu a făcut o interesantă comunicare asupra influenței dezastruoase a tutunului. D-sa a început prin a arăta manifestările ce le are tutunul asupra stărei nervoase, (dureri de cap, amețeli, etc.) asupra simțurilor, auzului și văzului, etc. Vorbește apoi despre diferitele boale provocate de tutun, de multeori mortale, ca bătăile de inimă, angina pieptului și altele care împiedică funcționarea regulată a mecanismului omenesc.

Dintre marii literați ori învățați cari priviau tutunul ca ceva cu totul vătămător, d-l Dr. Marinescu numără pe Goethe, Heine, Hugo, Balzac, Michelet, etc. Dintre cei cari au abuzat de tutun sînt Th. Gauthier, Baudelaire, Flaubert, etc. Cea mai mare parte din aceștia detestau tutunul, dar, fiindu-le o obișnuință de care nu se puteau despărți, le era imposibil să se desvețe. Apoi d-nul Marinescu înșiră o mulțime de exemple și de cazuri tipice, prin cari dovedește și mai bine relele produse de tutun.

Trece apoi influențele dezastruoase ale alcoolului asupra stărei produse de acesta, de excitațiune și de paralizie, de slăbirea forțelor vitale și organice, demonstrează influența alcoolului asupra celor predispuși la crimă, legătura dintre alcoolism și criminalitate, vorbește despre alcoolizarea marinarilor cînd s'a scufundat Titanicul, și despre alcoolizarea sinucigașilor din strada Popa-Rusu.

Apoi d-nul Dr. Marinescu, termină importanta-i comunicare punînd în legătură alcoolul, tabagismul cu starea socială, și cu o întrebare rasă care de multeori poate să decadă în urma acestor dezastruoase obiceiuri:

N. I. P.

ECONOMIE.

Mașina de scos puî.

Primăvara cu cită nerăbdare așteaptă economul vremea bună ca să-i poată cloșca scoate, în cel mai bun caz, cite 15—16 puî. Grație însă științei omenestî, care și în privința aceasta a ajuns la biruință prin născocirea mașinelor de scos puî, cu ajutorul cărora astăzi în orice vreme ne putem spori galițele deodată cu cite 150 de boboci. Favorul principal al acestei mașini rezidă în faptul că economul poate avea puî pentru casă și pentru piață cit de devreme. Mașinele acestea astăzi sînt atît de desăvîrșite, încît ele aproape nu ne fac mai multă grijă decît cloșchele din bătătură. A umbla cu ele e lucru ușor, se cere numai nișcă luare aminte și scrupulositate. Toată greutatea rezidă însă în a ști cum se creștem bobocii ieșiți din găoace, cari fiind mai slabi decît cei dela cloșcă, cer mai multă îngrijire.

Dupăce se întăresc puținel și flămînzesc, trebuie să-i așezăm îndată subț mame artificiale, ear în lipsa acestora avem să punem nisip încălzit ca de vr'o 4—5 degete, peste acesta pae, ear de culcuș citeo perină ce are să fie încălzită. De laturea lăzii facem o găuriță, pe unde să poată puî ieși și intra. Bobocii trebuie să fie ținuiți astfel la căldură pînă cînd se încălzește vremea să poată umbla pe afară. În bătătură încă trebuie să împrăștiem nisip căldicel, în vreme rea și de cite douăori la zi. De mîncare la început să le dăm uroi de cucuruz, ear mai tîrziu cînd pot mîncă bine, să nu le mai dăm cucuruz, căci îngrășîndu-se, nu le merge bine în loc închis.

Să nu se dea nimeni înlăturî de a-și căștiga citeo mașină de scos puî, care procură bunului gospodar și plăcere și — banî.

FELURIMI.

Care e vîrstă fericirii? Un ziar englez a adresat un chestionar mai multor celebrități britanice, întrebîndu-le: care e, după dîsele, vîrstă fericită a omului. Răspunsurile au sosit cu duimul; ele sînt deconcertante, deaceia le vom rezuma aci.

Contesa Warwick, cunoscuta socialistă revoluționară, care face acum un turneu de agitație prin America, a răspuns:

„Vîrstă fericită a omului începe abia după treizeci de ani, citeodată după patruzeci, și în orice caz după împlinirea anului al 50-lea.

Actorul Bouchier, a răspuns că omul nu e fericit decît între 50 și 60 ani; atunci abia are el destulă experiență și poate spune că și-a atins apogeul social. Dacă n'a ajuns la nimic, e o dovadă că n'a avut nimic bun într'însul. Bineînțeles, adaugă Bouchier, e vorba de omul sănătos. Căci sănătatea e primul factor de succes în lupta vieții. Bouchier susține că preferă un om sănătos la 70 ani unui tînăr bolnăvicios de 20 ani.

Sociologul Robert Perks, a răspuns că după dînsul cel mai fericit om a fost Gladstone, care la 70 ani a fost mai combativ decît mulți oameni la 30 și 40 ani.

Artista Ellen Terry, a dat desigur răspunsul cel mai filozofic. Ea a declarat că nu există o vîrstă fericită a omului. Omul poate fi fericit și în frageda tinerețe și la adînci bătrînețe. Totul depinde de împrejurări și de starea sănătății.

CRONICA.

Medicul nostru districtual *Dr. Ion Mangiuca* e avansat de medic primar județan onorar. Sincere felicitări!

Tinerimea română din Verșet arangează, în folosul bisericii d'acolo, cu concursul „Reuniunii de cîntări din Coștei” la 25 Mai st. n. c., în sala otelului „Glückmann” un concert împreunat cu teatru, avînd un program bogat și variat. E o pornire bună care merită întreg sprijinul Românilor din partea lacului.

P. S. Sa episcopul *Dr. Vasile Hossu* luîndu-și rămas bun dela subalternii săi din conzistor, s'a retras, deocamdată la mănăstirea Prislopului, unde va petrece pînă prin Iulie, cînd i-se va face întronizarea la Gherla. Conducerea agendelor în timpul sedisvacanței capitolul a încredințat-o nou alesului vicar capitar Ilustrului preposit *Ioan Boros*.

Petreckeri: Duminecă la 26 Mai n. c. Concert și teatru arangeat de „Reuniunea de citire și cîntări” din Iliidie, și: *Ruga măestrilor* (?) gr. or. din Oravița-rom. în curtea bisericii. Venitul e destinat pentru casa culturală.

În adunarea generală a corului vocal rom. din *Ticvanul-mare* au fost aleși președinte: *Avel Pop* vicepreședinte: *Nicolae Manciu*, secretar: *Iuliu Birou*, casier; *Alexa Argane*, controlor: *Dr. Alexandru Bojincă*, arhivar: *Gheorghe Roșu*, ear membri în comitet: *Vasile Iorgovanu*, *Nicolae Băloane*, *Toma Birou*, *Simeon Peta*.

„Reuniunea rom. de cîntări și muzică” din Oravița-mont. și-a ales președinte: *Dr. Ion Mangiuca*, vicepreședinte: *Rudolf Cucu*, secretar: *Nicolae Andrei*, casier: *Francisc Tismonariu*, realegîndu-și aproape întreg comitetul de pîn'acum.

În ședința de Vineri, 17 curent, comitetul teatral, prezidat de capitanul montauistic *B. Balajthy*, la cererea directorului *B. Mezei*, care va sosi încurînd cu o trupă constătătoare din 36 actori, și orhestră proprie, a decis urcarea prețurilor de pîn'acum al locurilor din teatrul orașului.

Statistica anuală a României pe 1911 arată, peltngă suprafața țării, întinderea pămîntului arabil, căi ferate, comerț extern, fabrice, buget și datoriiile ataturii, că România are 4177 școli rurale cu 5541 învățători și 353.564 elevi; 888 școli primare urbane cu 1373 institutori și 77324 elevi; 179 școli secundare și și superioare cu 1923 profesori și 25980 elevi, și două universități cu 399 profesori și 5128 studenți.

Reprezintațiile de Sîmbătă și Duminecă ale unei excelente trupe teatrale germane din străinătate au avut succes deplin atît moral cît și material.

Treisute de elevi vor ține, la Linchester, (Anglia) primul congres împotriva dascălilor-asupritori.

La Lugoj înv. *Ion Vidu*, profesor de muzică, deschide un curs pentru dirigenții de chor cu începere dela 14 Iulie 1912.

Profesorii *Dumitru Lupanu* (Brașov) *Gheorghe Noaghea* și *Sabin Evuțianu* (Caransebeș) au dat la Budapesta cu succes examenul pedagogic, obținînd diplome pentru școalele medii. Felicitări!

La Solnoc a încetat din viață inspectorul de poștă *Ion I. Crăciunel*, originar din Fizeș. Odihniască în pace!

Adunarea „Solidarității” se va ține în 9 Iunie st. n. la Caransebeș.

La Roma se menține bănuială că autorul moral al atentatului contra regelui Italiei ar fi anarhistul român Tacit.

Profesorul *Metchnikow*, șeful institutului Pasteur din Paris, a inventat un ser încontra tifosului.

Epidemia vărsatului la Anina-Stajerlak a încetat.

Frații *Nicu* și *Iorgu Filipovici*, pricinuitoarii înfiorătoarei drame din București (sinuciderea familiei lor de 10 membri), împovărați și de bănuiala crimei din Strada Italiană, niște ființe decăzute pînă în fundul stricăciunei omenestî, au fost prinși la Putna, de unde aduși în România își vor lua pedeapsa meritată.

Poșta Redacțiunii.

Al. Nu putem publica. Trimite la „Românul” unde a apărut... să vadă cît de — vrednic este

Bibliografie.

A apărut „Din cele trecute vremi” însemnări despre începuturile graiului, culturii și literaturii neamului românesc, scrisă cu îngrijire pe înțelesul tuturor de cunoscutul scriitor *Virgil Onitiu*, directorul liceului din Brașov. O carte de valoare înaltă, pe care o recomandăm cu căldură publicului nostru cititor. Prețul 2 coroane, plus 20 fil. portul poștal. Se poate comanda dela autor în Brașov (Brassó). Cîteva exemplare mai sînt și la Administrația noastră.

La București a apărut în limba franceză „Igiena ochiului” de *Dr. Gh. Crăiniceanu*, directorul dela „Asilul orbilor Regina Elisabeta”, vestitul oculist originar din părțile noastre.

La Sibiu a ieșit de subț tipar, în editura „Revistei economice”, conferința despre institutul „Banca generală de asigurare”, ținută de d-nul director *Ioan S. Lăpădat* la Seliște, în care se arată menirea, felul cum s'a înființat și cum lucrează această nouă instituție românească. Se poate comanda, pe un preț foarte mic, dela „Banca generală de asigurare” din Sibiu.

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Anunț.

Se caută un comerciant român, care ar cumpăra o prăvălie dintr'un oraș din apropiere cu un ținut mare românesc. Informațiuni dă adm. ziarului „Progresul”.

Să caută un Companist

pentru o Moară cu Motor de nou zidită cu o cautiune de 2000 Cor. cu interesele de 20% la an. Informațiuni la administrația foii noastre subț adresa „Vasile”.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrână)

ORAVIȚAFondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.

Telefon Nr. 59.

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. până la 2 cor.

Kremă de liliie amrerică	à Cor. 1.-
Pudră de liliie americană, albă, roză și crème	à Cor. 1.20
Săpun de liliie americană	à Cor. .70
Pieături pentru dinți	à Cor. 1.-
Picături chineze pentru dinți	à Cor. 70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusă	à 20-60 "
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
" " " " " " " " " " " "	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglcei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrână“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Anunț.

Aducem la cunoștință On. public rom. din Valea Carașului, că la depoul de beuturi al băncii „Plugarul“ din Cacova, ne-am asortat cu bere de Ciclova, vinuri excelente și răchiuri curate, ne vom da toată silința că, prin serviciu prompt și culant, să mulțumim pe deplin și în toate privințele marile nostru cerc de mușterii.

Cu toată stima
„PLUGARUL“.

Aviz.

Aduc la cunoștință On. public romănesc că mi-am mutat

cancelaria advocațională

în IV., Veres Pálné-u. 26.

Cu deosebită stimă

Dr. Liviu Lința
advocat în Budapesta.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui

G. Ivaskovits din strada principală „La mîța neagră“

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, casă solidă-creștină, unde se capătă și bumbac, cirpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu prețuri fixe, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

BOURBON,

cele mai bune foite cu carton pentru cigarette, libere de cenușă și igienice, se capată în trafica mare de specialități a lui

Ignățiu Feldmann în Oravița.

Asigurați-vă la banca noastră, „Transsylvania“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească crema americană, pudra americană și săpunul american, care de-partează de pe față și de pe minii orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvalia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

AVIZ!

Avem onoare a aviza on. public din Oravița și jur, că

marele magazin de lemne

a lui

(BIBEL din Oravița-română lîngă gară)

a trecut prin cumpărare în proprietatea noastră

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă

Ținem mare depozit în magazina centrală de lîngă gară și în filiala de lîngă biserica gr. or. rom. din Oravița-rom. cu prețuri solide

de lemne de ars, scînduri, șindilă, cement de Beocsin, țiglă de acoperit și de zidit, cărbuni de lemn și totfelul de material pentru zidiri

și mare depozit de cruci de piatră și monumente.

În speranță că ne vor sprijini toți Români, și întreg onoratul public, semnăm
Cu distinsă stimă

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă.

Aviz!

Anunțăm cu onoare pe P. T. arhitecți și pe ceice își zidesc case, că am înaintat cu lucrările

Țiglariei cu abur

din Iasenova

încît pînă la finea lunii c. pu-tem primi prenotări de comande de țiglă de prima calitate pentru zidit și acoperișe.

Prima Țiglarie cu abur s. p. a.
în Iasenova.